تازه‌های اقتصاد
دوشنبه ۰۵ مرداد ۱۴۰۵ شماره ۸۵

افزایش سپرده قانونی بانک‌ها برای مهار تورم است

(صفحه ۲)

برنامه‌ای منسجم برای کنترل اضافه‌برداشت بانک‌ها

(صفحه ۲)

گره تسویه کالابرگ باز می‌شود

تأخیر در تسویه مطالبات برخی فروشگاه‌های طرف قرارداد طرح کالابرگ، در روزهای گذشته به یکی از دغدغه‌های مردم و فروشندگان تبدیل شده است و فروشگاه‌هایی که کالاهای مشمول طرح را در اختیار خانوارها قرار داده‌اند، در انتظار دریافت مطالبات خود هستند.

در حالی که ادامه این وضعیت می‌توانست بر روند همکاری شبکه پذیرندگان با این طرح اثر بگذارد، موضوع در نهایت با ورود بانک مرکزی به دستور کار ستاد اقتصادی دولت رسید. عبدالناصر همتی، رئیس‌کل بانک مرکزی، اعلام کرد که مسئله عدم تسویه به‌موقع مطالبات فروشگاه‌های متصل به کالابرگ در این نشست مطرح شده و با تدبیر رئیس‌جمهور، مقرر شده است کسری منابع مراحل گذشته طرح از محل دیگری تأمین شود تا مطالبات فروشگاه‌ها در سریع‌ترین زمان ممکن پرداخت شود.

اهمیت این تصمیم از آن جهت است که اجرای طرح‌های حمایتی، علاوه بر تأمین اعتبار، به تسویه منظم مطالبات فروشگاه‌های طرف قرارداد نیز وابسته است. هرچه فاصله زمانی میان عرضه کالا و پرداخت مطالبات کمتر باشد، همکاری شبکه فروش با این طرح با ثبات بیشتری ادامه خواهد یافت و دسترسی خانوارها به کالاهای مشمول نیز بدون وقفه دنبال می‌شود.

در عین حال، تصمیم اتخاذشده از منظر شیوه تأمین منابع نیز قابل توجه است. بر اساس توضیحات رئیس‌کل بانک مرکزی، منابع مورد نیاز برای تسویه مطالبات از محل دیگری تأمین خواهد شد؛ رویکردی که در چارچوب سیاست‌های اخیر بانک مرکزی برای حفظ انضباط پولی و پرهیز از استفاده از منابع پولی در تأمین مالی هزینه‌های دولت قابل ارزیابی است.

یادداشت روز

فراتر از یک ابزار مالی

محمد قزلباش
مدیر تامین مالی ارزی
مرکز مبادله ارز و طلای ایران

سال‌هاست که بخشی از دارایی ارزی مردم، به جای حضور در چرخه تولید و سرمایه‌گذاری، در گاوصندوق‌ها، منازل یا حساب‌های بانکی بدون استفاده باقی مانده است. این رفتار اگرچه از منظر حفظ ارزش دارایی در اقتصادی پرنوسان قابل درک است، اما از نگاه اقتصاد کلان به معنای حبس منابعی است که می‌توانند در خدمت توسعه قرار گیرند. راه‌اندازی صندوق‌های سرمایه‌گذاری ارزی را می‌توان تلاشی برای حل همین مسئله دانست؛ ابزاری که می‌کوشد میان انگیزه مردم برای نگهداری ارز و نیاز اقتصاد به منابع ارزی، نقطه تعادل ایجاد کند.

بانک مرکزی طی دو سال گذشته با انتشار اوراق مرابحه ارزی، مسیر تازه‌ای برای تأمین مالی پروژه‌های صادرات‌محور و ارزآور ایجاد کرد، اما این ابزار عملاً در اختیار سرمایه‌گذاران بزرگ قرار داشت؛ زیرا حداقل سرمایه‌گذاری در آن یک میلیون دلار بود. صندوق‌های سرمایه‌گذاری ارزی قرار است این خلأ را پر کنند و امکان مشارکت سرمایه‌های خرد را نیز در پروژه‌های بزرگ اقتصادی فراهم آورند.

مهم‌ترین مزیت این صندوق‌ها، تبدیل سرمایه‌های راکد به منابع مولد است. منابعی که تاکنون صرفاً نقش ذخیره ارزش را ایفا می‌کردند، می‌توانند در پروژه‌هایی مانند صنایع پتروشیمی، فولاد، پالایشگاه‌ها، حمل‌ونقل دریایی و دیگر طرح‌های صادرات‌محور به کار گرفته شوند؛ پروژه‌هایی که علاوه بر بازدهی، ظرفیت ارزآوری برای کشور نیز دارند.

ادامه مطلب را در لینک بخوانید

جمعیت خانوارهای یارانه بگیر در تیرماه افزایش یافت

ارزش دارایی‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری بورسی به ۳۴۰۰ همت رسید

۵۰ همت از مطالبات گندمکاران به زودی واریز می‌شود

بانک مرکزی ۶۰ همت به بازار بین بانکی تزریق کرد

افزایش سپرده قانونی بانک‌ها برای مهار تورم است

سعید لیلاز، اقتصاددان با اشاره به تصمیم بانک مرکزی برای افزایش ۱.۵ واحد درصدی سپرده قانونی بانک‌ها، اظهار کرد: تردیدی نیست که این سیاست در راستای سیاست انقباض پولی و با هدف کنترل تورم اتخاذ شده است. این افزایش، به معنای رشد قابل توجه سپرده قانونی بانک‌هاست و با کاهش ضریب فزاینده پولی، می‌تواند در کنترل رشد نقدینگی و مهار تورم اثرگذار باشد.

او تأکید کرد: البته این سیاست به‌تنهایی قادر به کنترل نرخ تورم نخواهد بود و باید هم‌زمان با سایر ابزارهای پولی و مالی اجرا شود. علاوه بر افزایش سپرده قانونی، لازم است از رشد پایه پولی و چاپ پول پرقدرت جلوگیری شود و هم‌زمان رشد نقدینگی نیز تحت کنترل قرار گیرد.

لیلاز با بیان اینکه هدف اصلی این سیاست کاهش نقدینگی و کنترل تورم است، گفت: این اقدام قطعاً مؤثر است و اهمیت آن نیز قابل توجه است، اما نباید تصور کرد تنها عامل کنترل تورم خواهد بود.

او افزود: همان‌طور که دکتر همتی، در جلسات خصوصی و نشست‌های عمومی وعده داده‌اند، باید تا حد امکان از سه‌رقمی شدن نرخ تورم جلوگیری شود. در شرایطی که اقتصاد ایران در آستانه چنین وضعیتی قرار دارد، لازم است نرخ تورم هرچه سریع‌تر به کمتر از ۴۰ درصد کاهش یابد و این مأموریتی بسیار حساس و مهم است.

این اقتصاددان کنترل بدهی بانک‌های تجاری به بانک مرکزی را از دیگر الزامات مهار تورم دانست و گفت: مطالعات من نشان می‌دهد میزان بدهی بانک‌های تجاری به بانک مرکزی طی پنج سال گذشته بیش از ۱۱.۵ برابر شده است؛ بنابراین یکی از مشکلات اساسی اقتصاد ایران، فساد در شبکه بانکی و ناترازی بانک‌هاست و این بخش نیز باید به‌طور جدی اصلاح شود.

او همچنین بر ضرورت بازنگری در سیاست‌های نرخ بهره تأکید کرد و افزود: مدت‌هاست در وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی بحث تغییر نرخ بهره مطرح است. در حال حاضر نرخ سود اوراقی که بانک مرکزی منتشر می‌کند حدود ۲۵ درصد است، در حالی که نرخ تورم فاصله بسیار زیادی با این نرخ دارد و همین موضوع بخشی از سیاست‌های پولی را خنثی می‌کند.

تکه دیگری از پازل اصلاحات بانکی تکمیل شد

پایان بن بست مزایده‌های بانکی

سال‌هاست که واگذاری اموال مازاد بانک‌ها یکی از حلقه‌های مفقوده اصلاح نظام بانکی به شمار می‌رود. هرچند قوانین مختلفی بانک‌ها را به فروش دارایی‌های غیرضروری و خروج از بنگاهداری مکلف کرده‌اند، اما در عمل بخش قابل توجهی از این اموال به دلیل نبود متقاضی، قیمت‌گذاری‌های پیچیده، محدود بودن شیوه‌های واگذاری و شکست‌های مکرر مزایده‌ها همچنان در ترازنامه بانک‌ها باقی مانده است. نتیجه این وضعیت، انجماد بخشی از منابع بانک‌ها، کاهش قدرت تسهیلات‌دهی و تداوم بنگاهداری ناخواسته در شبکه بانکی بوده است. در چنین شرایطی، هیأت عالی بانک مرکزی با تصویب اصلاحیه «دستورالعمل نحوه واگذاری اموال مازاد مؤسسات اعتباری» تلاش کرده است یکی از مهم‌ترین موانع اجرایی این فرآیند را برطرف کند. این اصلاحیه که با هدف شفاف‌تر شدن فرآیند واگذاری، تسهیل فروش دارایی‌ها و بر اساس بازخوردهای شبکه بانکی تدوین شده، دامنه ابزارهای واگذاری را نسبت به گذشته به شکل محسوسی افزایش داده است.

تا پیش از این، اتکای اصلی بانک‌ها برای فروش اموال مازاد بر برگزاری مزایده بود؛ روشی که در بسیاری از موارد به دلیل نبود خریدار یا عدم کشف قیمت مناسب، بارها بدون نتیجه تکرار می‌شد.

برنامه‌ای منسجم برای کنترل اضافه برداشت بانک‌ها

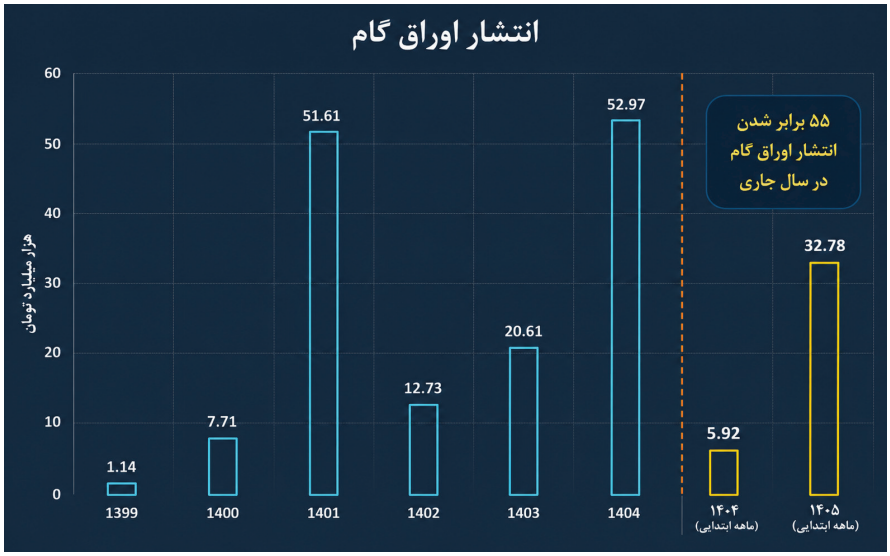
حسین توکلیان، اقتصاددان اشاره به نشست اخیر رئیس‌کل بانک مرکزی با اقتصاددانان و راهکارهای کنترل نقدینگی و مهار تورم، اظهار کرد: یکی از مهم‌ترین آثار شوک‌های اقتصادی، ایجاد نااطمینانی در میان بنگاه‌های تولیدی است. زمانی که فعالان اقتصادی نسبت به تأمین مواد اولیه، واردات کالا یا قیمت نهاده‌های تولید اطمینان نداشته باشند، به ناچار در قیمت‌گذاری محصولات و برنامه‌ریزی تولید خود تجدیدنظر می‌کنند و این رفتار می‌تواند به سرعت به سایر بخش‌های اقتصاد سرایت کرده و موج جدیدی از افزایش قیمت‌ها را شکل دهد.

وی افزود: در چنین شرایطی ضروری است بانک مرکزی و سایر نهادهای سیاست‌گذار، نظامی برای پایش مستمر بازار و فعالیت بنگاه‌ها داشته باشند تا مشخص شود نخستین بخش‌هایی که در معرض شوک قرار می‌گیرند کدام هستند. اگر این بخش‌ها به‌موقع شناسایی شوند، می‌توان پیش از آنکه آثار افزایش قیمت‌ها به سایر بازارها منتقل شود، اقدامات لازم را برای مهار آن انجام داد.این اقتصاددان با تأکید بر لزوم اولویت‌بندی حمایت‌های مالی در شرایط کنونی گفت: منابع مالی و تسهیلات بانکی باید به‌صورت هدفمند به سمت بنگاه‌هایی هدایت شود که در خط مقدم شوک‌های اقتصادی قرار دارند و بیشترین آسیب را از اختلال در تأمین مواد اولیه یا افزایش هزینه‌های تولید می‌بینند. به اعتقاد من، این اولویت‌بندی تنها زمانی امکان‌پذیر است که سیاست‌گذار از طریق رصد مداوم مبادلات اقتصادی، تصویری دقیق از وضعیت بخش‌های مختلف اقتصاد در اختیار داشته باشد.

تأمین مالی زنجیره‌ای ۱۴ برابر شد، استقبال بنگاه‌ها از اوراق گام

بررسی‌ها نشان می‌دهد که مجموع تامین مالی صورت گرفته از طریق ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید توسط بانک مرکزی در چهار ماهه ابتدایی امسال نسبت به مدت مشابه در سال گذشته تقریبا ۱۴ برابر شده است. انتشار اوراق گام به عنوان یکی از این ابزارها در چهار ماه نخست امسال نسبت به چهار ماه ابتدایی سال گذشته ۴۵۵ درصد افزایش داشته است.

همچنین انتشار برات الکترونیکی نیز در همین بازه زمانی نزدیک به ۳۰ برابر شده است.

آمارها نمایانگر رواج استفاده از این ابزارها چه از سمت مصرف‌کنندگان، چه فروشندگان و چه بنگاه‌های تولید در اقتصاد ایران است. امری که در شرایط تورمی فعلی و مشکلات مربوط به تولید، راه تنفسی برای بازیگران اقتصاد محسوب می‌شود. ابزارهای تامین مالی که توسط بانک مرکزی معرفی و سازمان‌دهی شده، نسبت به تامین مالی به روش‌های مرسوم قبلی مانند اعطای تسهیلات، اثرات تورمی و مخرب کمتری دارد.

آمارها حاکی از آن است که از فروردین تا تیرماه سال ۱۴۰۵ عملکرد صدور اوراق گام و برات الکترونیکی به ترتیب معادل ۳۲.۸ و ۷۴.۶ هزار میلیارد تومان بوده است. همچنین میزان کالای خریداری شده توسط خانوارها در چارچوب کارت رفاهی متصل به اوراق گام در یک بانک به رقم ۸.۳ همت رسیده است. مجموع ارقام ذکر شده به همراه عملکرد روش فاکتورینگ نشان از آن دارد که تامین مالی از طریق ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید در ۴ ماهه نخست امسال به ۱۱۸ همت رسیده که نسبت به مدت مشابه در سال ۱۴۰۴ که معادل ۸.۴۴ همت ثبت شده، افزایشی نزدیک به ۱۴ برابری را نشان می‌دهد.

مروری بر عملکرد و اهداف اوراق گام

وقتی اعتبار جای پول را می‌گیرد

در نظام سنتی تأمین مالی، بنگاه‌ها برای تأمین سرمایه در گردش خود عمدتاً به دریافت تسهیلات بانکی متکی هستند. در این الگو، بانک منابع مالی را در اختیار متقاضی قرار می‌دهد و بنگاه نیز از این منابع برای خرید مواد اولیه، پرداخت هزینه‌های جاری یا انجام فعالیت‌های تولیدی استفاده می‌کند. اما طی سال‌های اخیر، سیاستگذار پولی در کنار این روش متعارف، توسعه ابزارهای جدیدی را در دستور کار قرار داده که یکی از مهم‌ترین آنها «اوراق گواهی اعتبار مولد» یا همان اوراق گام است.

اوراق گام نخستین ابزار تأمین مالی زنجیره‌ای است که با هدف تسهیل تأمین سرمایه در گردش بنگاه‌ها طراحی و از سال ۱۳۹۹ وارد شبکه بانکی کشور شد. این اوراق بر پایه عقد ضمان صادر می‌شود و بانک صادرکننده متعهد می‌شود مبلغ اسمی آن را در سررسید پرداخت کند.

تراکنش‌های الکترونیکی در شبکه شاپرک ایران به رقم ۵۲ میلیارد رسید

مسیر ۱۳ ساله دیجیتالی شدن

در ۱۳ سال گذشته یعنی از سال ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۴، تعداد تراکنش‌های الکترونیکی ثبت‌شده در شبکه شاپرک ایران از ۵ میلیارد به ۵۲ میلیارد تراکنش رسیده که گویای حرکت مستمر در مسیر دیجیتالی شدن است.

از زاویه مبلغ تراکنش‌ها هم این مقایسه را داشته باشیم، چنین افزایشی قابل مشاهده است. به طوری که در سال ۱۳۹۲، مجموع مبالغ تراکنش‌ها حدود ۶۳۳ هزار میلیارد تومان بود، که در سال ۱۴۰۴ این رقم به بیش از ۲۵،۰۵۲ هزار میلیارد تومان رسیده که افزایش ۳۸۶۰ درصدی را نشان می‌دهد. این رشد چشمگیر نشان می‌دهد که پرداخت‌های الکترونیکی نه تنها از نظر تعداد، بلکه از نظر ارزش نیز نقش مهمی در اقتصاد کشور ایفا می‌کنند. البته حد قابل اعتنایی از این رشد به افزایش نرخ تورم سالانه برمی‌گردد. چنانچه ارزش حقیقی رشد مبالغ این تراکنش‌ها محاسبه شود افزایش آن طی ۱۳ سال گذشته به زحمت به ۱۵۰ درصد می‌رسد.

اما نکته قابل توجه در داده‌های شاپرک، تغییر روند تراکنش‌های مختلف یعنی تراکنش موبایلی، پایانه فروش و اینترنتی ست. آمارها نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۲، پایانه‌های فروش نقش غالب را داشتند و بیشتر خریدها از طرق آنها انجام می‌شد. اما در سال‌های اخیر، تراکنش‌های اینترنتی رشد زیادی پیدا کرده است. علت کاهش تراکنش‌های موبایلی این است که تراکنش‌های موبایل به کد USSD محدود است و اپلیکیشن‌ها در آمار اینترنتی لحاظ شده است.

نبض بازارها در یک هفته؛ از لرزش طلا تا درخشش فناوری

بازارهـای مالـی در هفتـه‌ای کـه گذشـت، تصـویری چندلایـه و متناقـض از خـود بـه نمایـش گذاشـتند؛ از یـک سـو، طلا به‌عنـوان پناهـگاه سـنتی سـرمایه بـا هشـدارهای جـدی دربـاره احتمـال اصلاح عمیق‌تـر روبه‌رو شد و از سوی دیگر، سهام شرکت‌های بـزرگ فنـاوری و نرم‌افـزاری همچنـان از موتـور سـودآوری و انتظـارات مرتبـط بـا هـوش مصنوعـی نیرو گرفتنـد.

هم‌زمـان، تنش‌هـای ژئوپلیتیکی در خاورمیانـه نیـز بـار دیگـر ایـن پرسـش را پیـش روی سـرمایه‌گذاران قـرار داد کـه آیـا افت‌هـای ناشـی از ریسـک سیاسـی، نشـانه آغـاز یـک مـوج نزولـی اسـت یـا صرفـا فرصتـی بـرای خریـد در قیمت‌هـای پایین‌تـر. برآینـد ایـن تحـولات نشـان می‌دهـد کـه بـازار دیگـر بـا یـک روایـت سـاده پیـش نمـی‌رود و سـرمایه‌گذاران ناچارنـد هم‌زمـان داده‌هـای بنیـادی، علائـم تکنیـکال و ریسـک‌های

سیاسـی را درکنـار هـم تفسیـر کننـد.

مهم‌تریـن هشـدار هفتـه از بـازار فلـزات گران‌بهـا آمـد؛ جـایی کـه تحلیـل بانـک آمریـکا از احتمـال تکـرار الگوهـای تاریخـی اصلاح در طلا، توجـه بسـیاری از فعـالان بـازار را جلـب کـرد. بـر اسـاس گزارشـی کـه در وب‌سـایت «فینانتـس نـت» منتشـر شـده، بانـک آمریـکا معتقـد اسـت طلا در مقطعـی قـرار گرفتـه کـه شـباهت‌هایی نگران‌کننـده بـا قله‌هـای تاریخـی سـال‌های ۱۹۸۰ و ۲۰۱۱ دارد.

در ایـن گـزارش، بهـای هـر اونـس طلا در زمـان انتشـار خبـر حـدود چهـار هـزار و پنجاه‌وپنـج دلار و نودوسـه سـنت اعلام شـده و تحلیلگـران بانـک آمریـکا از شناسـایی پنـج نشـانه هشـداردهنده هم‌زمـان خبـر داده‌انـد: الگـوی «تقاطـع مـرگ» (Death Cross)، افزایـش موقعیت‌هـای خریـد سـوداگرانه (Speculative Long Positions)، شـکل‌گیری الگـوی سـقف در نمـودار (Top Formation)، نشـانه فرسـودگی در «توالـی تـی‌دی» (TD Sequential) و رسـیدن شـاخص قـدرت نسـبی (Relative Strength Index - RSI) بـه سـطح ۹۰؛ سـطحی کـه از نـگاه ایـن بانـک، بـا قله‌هـای تاریخـی پیشـین همخوانـی دارد.

چگونه به جمع میلیونرها بپیوندیم؟

۷ عادت مشترک ثروتمندان

به نقـل از یاهـو فایننـس، اگـر همیشـه رویـای میلیونـر شـدن را در سـر داشـته‌اید، تنهـا نیسـتید. بـرای بسـیاری از افـراد، رسـیدن بـه ایـن نقطـه عطـف مالـی بـه ایـن معناسـت کـه «دیگـر بـه موفقیـت رسـیده‌اند». وقتـی ارزش خالـص دارایی‌هـای شـما بـه هفـت رقـم برسـد، بسـیاری از دغدغه‌هـای مالـی کـه پیش‌تـر بـا آنهـا دسـت‌وپنجه نـرم می‌کردیـد، از بیـن مـی‌رود. بـا ایـن حـال، بـا توجـه بـه اینکـه تـورم هـر سـال از ارزش دلار می‌کاهـد، میلیونـر بـودن دیگـر معنایـی را کـه درگذشـته داشـت، نـدارد. بـه همیـن دلیـل، امـروز تعـداد میلیونرهـا بیشـتر از گذشـته اسـت و رسـیدن بـه ایـن جایـگاه شـاید بیش از آنچـه تصـور می‌کنیـد، دسـت‌یافتنی باشـد.

در ادامـه می‌خوانیـد کـه امـروز چـه تعـداد میلیونـر در آمریـکا زندگـی می‌کننـد و بـا چـه روش‌هـایی می‌تـوان ارزش خالـص دارایی‌هـا را افزایـش داد و بـه جمـع میلیونرهـا پیوسـت. اصطـلاح «میلیونـر» بسـته بـه اینکـه از چـه کسـی بپرسـید، می‌توانـد معانـی متفاوتـی داشـته باشـد. برخـی ممکـن اسـت میلیونـر را کسـی بداننـد کـه سـالانه درآمـدی هفت‌رقمـی دارد، امـا رایج‌تریـن تعریـف ایـن اسـت کـه ارزش خالـص دارایی‌هـای فـرد (دارایی‌هـا منهـای بدهی‌هـا) دسـت‌کم یـک میلیـون دلار باشـد.

خیز قطر برای هاب تجارت جهانی الماس

بـه نقـل از الجزیـره، سـازمان مناطـق آزاد قطـر از راه‌انـدازی بـورس الماس قطـر خبـر داد؛ پلتفرمـی یکپارچـه بـرای معاملـه الماس خـام، الماس تراش‌خـورده و سـنگ‌های قیمتـی کـه در منطقـه آزاد رأس بوفنطـاس مسـتقر خواهـد بـود.

ایـن سـازمان اعلام کـرد بـورس الماس قطر خدماتـی از جملـه معاملات، عضویـت، نگهـداری امـن، صـدور گواهـی و خدمـات تخصصـی را در قالـب یـک چارچـوب نظارتـی واحـد ارائـه می‌دهـد.

بـه گفتـه ایـن نهـاد، راه‌انـدازی ایـن بـورس، دروازه‌ای تـازه بـرای تجـارت جهانـی الماس در قطر ایجـاد می‌کنـد، دوحـه را بـه بازارهـای بین‌المللـی الماس متصل می‌سـازد و در راسـتای تحقق اهـداف چشم‌انـداز ملـی قطـر ۲۰۳۰ بـه تنوع‌بخشـی اقتصـاد ایـن کشـور کمـک خواهـد کـرد.

سـازمان مناطـق آزاد قطـر تأکیـد کـرد کـه ایـن بـورس محیطـی امـن و یکپارچـه بـرای فعالیـت اعضـا فراهـم می‌کنـد.

شـیخ محمـد بـن حمـد بـن فیصـل آل ثانـی، مدیرعامـل سـازمان مناطـق آزاد قطـر و رئیـس هیات‌مدیـره بـورس الماس قطـر، گفـت: راه‌انـدازی ایـن بـورس «گامـی مهـم در راسـتای تلاش‌هـای قطـر بـرای تنوع‌بخشـی بـه اقتصـاد و تقویـت جایـگاه ایـن کشـور به‌عنـوان شـریکی قابـل اعتمـاد در تجـارت جهانـی الماس» اسـت.

ویدیو

